

Yhteistoimintaneuvottelujen käynnistäminen Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymässä

Yhtymähallitus 18.12.2024 § 200
409/01.00.00/2024

Valmistelija

Kuntayhtymän johtaja

Keväällä 2023 Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä alkoi selvittää, miten koulutuskuntayhtymä voisi vastata paremmin tulevaisuuden haasteisiin. Selvityksessä todettiin, että eri yksiköt ja tutkinto-ohjelmat olivat varsin erilaisessa tilanteessa. Opiskelijamäärät, toimintatavat ja laatu poikkesivat toisistaan paikkakuntien ja tutkintojen toteutusten suhteen. Tämän todettiin aiheuttavan jossain määrin opiskelijoiden ja henkilöstön eriarvoista kohtelua. Kuntayhtymässä järjestetään saman koulutusalan koulutusta useilla paikkakunnilla. Joillakin koulutusaloilla opiskelijaryhmät ovat pieniä ja saman koulutuksen järjestäminen useilla paikkakunnilla ei ole kustannustehokasta.

Valtiovallan lopulliset päätökset ammatillisen koulutuksen rahoitusleikkausten osalta ovat valmistumassa 2024 vuoden lopussa. Päätösten perusteella ammatillisesta koulutuksesta leikkataaneen 120 miljoonaa euroa vuonna 2025. Vuoteen 2026 saattaa kohdistua vielä lisää leikkauksia.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä muuttuu radikaalisti vuonna 2026. Rahoitettavien opiskelijavuosien määrää leikataan jo 2025 vuoden alusta. Vuonna 2026 voimaan tuleva rahoitusjärjestelmä pyrkii turvaamaan oppivelvollisten aseman priorisoituna kohderyhmänä. Leikkaukset kohdistuvat aikuiskoulutukseen ja etenkin koulutuksiin, joista työllistyminen toiminta-alueelle on heikkoa.

Hallituksen päättämät leikkaukset tarkoittavat koulutuskuntayhtymälle noin 400 opiskelijavuoden leikkausta vuoden 2024 toteutumasta vuoteen 2025. Vuonna 2025 leikkausten yhteismäärä on noin 1,2 miljoonaa euroa vuoden 2024 valtionosuusrahoitukseen verrattuna. Opetus- ja kulttuuriministeriö on marraskuussa 2024 lähettänyt ammatillisen koulutuksen järjestäjille kirjeen (VN/29429/2024), jossa on avattu säästöjen kohdistamista. Ministeriön kirjeen perusteella hallituksen linjauksen mukaisesti ammatillisen koulutuksen säästö tulee toteuttaa siten, että rahoituksen ja opiskelijapaikkojen vähennyksiä ei kohdenneta perusopetuksen päättävien nuorten eikä vailla ammatillista perustutkintoa olevien koulutukseen. Koulutuksen järjestäjät kohdentaisivat opiskelijapaikkojen ja rahoituksen vähennykset koulutusaloille, tutkintoihin ja koulutuksiin huomioiden ensisijaisen toiminta-alueensa työvoima- ja koulutustarpeet. Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa ajantasaisesti koulutuksen järjestäjien sopeutustoimien toimeenpanoa Koski-tietovarannon ja Tilastokeskuksen aineistojen avulla. Ministeriön kirjeen perusteella leikkausten on kohdistuttava aikuiskoulutuksiin, aiemmin tutkinnon suorittaneiden aikuisten koulutuksiin ja koulutuksiin, joiden vetovoima on heikko sekä koulutuksiin, joiden kautta työllistyminen toiminta-alueellemme on heikkoa.

Edellä kuvatuista ammatillisen koulutuksen valtionosuusleikkausten johdosta kuntayhtymän talousarvio vuodelle 2025 on jäämässä alijäämäiseksi noin 1,15 miljoonaa euroa. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän muutosten myötä kuntayhtymän taloudellinen tilanne heikkenee myös vuosina 2026–2027.

Koulutuskuntayhtymässä on tunnistettu mahdollisia muutostarpeita toiminnallisista ja laadullisista syistä, minkä lisäksi myös tulevat rahoitusmuutokset pakottavat selvittämään mahdollisia muutoksia. Kuntayhtymän kulurakenteessa henkilöstökulujen osuus koko budjetista on noin 65 % ja kiinteistökulujen osuus 22 %. Tämä kulurakenne huomioiden olisivat säästöt mahdollisia kiinteistökuluissa ja henkilöstökuluissa. Yhtymävaltuusto hyväksyi kiinteistöstrategian syksyllä 2022. Strategian toteutus on vasta alkuvaiheessa. Tavoitteena on luopua opetusta palvelemattomista kiinteistöistä ja keskittää koulutusta olemassa olevilla kampuspaikkakunnilla yhteen kiinteistöön. Kiinteistöt on mitoitettu vuosikymmeniä sitten vallinneen tilanteen mukaan. Jos joistakin kiinteistöistä olisi mahdollista luopua kokonaan myymällä tai purkamalla, voitaisiin saada aikaan merkittäviä pysyviä säästöjä. Kuntayhtymä voisi vuokrata itselleen tarpeellisen määrän tiloja koulutusten järjestämiseksi.

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä on toiminut vuodesta 2012 alkaen. Toiminta on jatkunut vuosikymmeniä seitsemällä toimipistepaikkakunnalla. Vuoden 2018 alussa koulutuskuntayhtymän ylläpitämistä seitsemästä itsenäisestä ammattiopistosta muodostettiin Koulutuskeskus JEDU. Yhtymäpalvelut ja yhteiset palvelut on organisoitu toimintokohtaisesti. Koulutuskeskus JEDUssa koulutusaloja johtavat toimipisteissä koulutusjohtajat ja -päälliköt. Toimintaympäristö on muuttunut vuodesta 2018 siten, että olisi tarpeen selvittää, olisiko ammatillisen koulutuksen järjestäjien pääsääntöisesti käyttämä toimialakohtainen organisaatio sellainen, joka vastaisi toiminnallisesti parhaiten tulevaisuuden haasteisiin sekä turvaisi koulutuskuntayhtymän kehityksen ja kilpailukyvyn.

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (13.4.2007/449) mukaan yhteistoiminnassa on käsiteltävä ainakin sellaiset asiat, jotka koskevat muun muassa henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa tai palvelurakenteessa taikka taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavaa osa-aikaistamista, lomauttamista tai irtisanomista. Ennen kuin työnantaja ratkaisee edellä mainittuja asioita, on työnantajan neuvoteltava valmisteilla olevan toimenpiteen perusteista, vaikutuksista ja vaihtoehtoista ainakin niiden työntekijöiden kanssa, joita asia koskee. Neuvottelut on aloitettava niin ajoissa kuin mahdollista.

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymälle on elintärkeää toiminnan kehittäminen ja laadun parantaminen. Toiminnassa on huomioitava rahoitusjärjestelmän muutos, oppivelvollisten määrän väheneminen eri tutkinnoissa, rahoitusleikkaukset ja rahoitettavien opiskelijavuosien määrän väheneminen noin 400:lla vuoden 2024 toteumasta.

Yhtymähallitus kuulee asiantuntijoina hallinto- ja talousjohtaja Paula Paanasta ja Koulutuskeskus JEDUn rehtori Tuija Huovista.

Esittelijä

Kuntayhtymän johtaja Matti Väänänen

Päätösehdotus

Yhtymähallitus päättää

- käynnistää koko Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut taloudellisista ja tuotannollisista syistä siten kuin laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (13.4.2007/449) edellyttää. Neuvottelut voivat johtaa henkilöstön lomauttamiseen, osa-aikaistamiseen, irtisanomisiin tai palvelussuhteiden ehtojen muutoksiin

- valtuuttaa kuntayhtymän johtajan antamaan neuvotteluesityksen yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämiseksi

- nimetä työnantajapuolen edustajiksi neuvotteluihin kuntayhtymän johtajan Matti Väänäsen, hallinto- ja talousjohtaja Paula Paanasen, Koulutuskeskus JEDUn rehtori Tuija Huovisen ja palvelussuhdevastaava Virva Keckman-Mäkikankaan (pöytäkirjanpitäjä). Neuvotteluihin voidaan tarvittaessa kutsua asiantuntijoita. Kuntayhtymän johtaja käynnistää yhteistoimintaneuvottelut

- että yhteistoimintaneuvottelujen jälkeen työnantaja voi tehdä ratkaisuja neuvotteluissa käsitellyjä, henkilöstöön vaikuttavia asioita koskien

- ratkaisut tuodaan yhtymähallituksen tai yhtymävaltuuston päätettäväksi.

Päätös

Yhtymähallitus päätti

- käynnistää koko Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut taloudellisista ja tuotannollisista syistä siten kuin laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (13.4.2007/449) edellyttää. Neuvottelut voivat johtaa henkilöstön lomauttamiseen, osa-aikaistamiseen, irtisanomisiin tai palvelussuhteiden ehtojen muutoksiin

- valtuuttaa kuntayhtymän johtajan antamaan neuvotteluesityksen yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämiseksi

- nimetä työnantajapuolen edustajiksi neuvotteluihin kuntayhtymän johtajan Matti Väänäsen, hallinto- ja talousjohtaja Paula Paanasen, Koulutuskeskus JEDUn rehtori Tuija Huovisen ja palvelussuhdevastaava Virva Keckman-Mäkikankaan (pöytäkirjanpitäjä). Neuvotteluihin voidaan tarvittaessa kutsua asiantuntijoita. Kuntayhtymän johtaja käynnistää yhteistoimintaneuvottelut

- että yhteistoimintaneuvottelujen jälkeen työnantaja voi tehdä ratkaisuja neuvotteluissa käsitellyjä, henkilöstöön vaikuttavia asioita koskien

- ratkaisut tuodaan yhtymähallituksen tai yhtymävaltuuston päätettäväksi kuluvan luottamushenkilökauden aikana

- tavoitteena on talouden tasapaino suunnitelmavuosien aikana.

Tämä pykälä tarkastettiin välittömästi kokouksessa.